

ЗАГОРОДНИЙ В.В.
ст. гр. ОАБм-12

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Організація аудиту відображає наперед визначений аудиторською фірмою порядок і методику виконання перевірки з метою зниження трудомісткості та підвищення ефективності і достовірності аудиторської роботи. Ефективна організація аудиту будь-яких об'єктів, у тому числі і власного капіталу, передбачає науково-обґрунтовану послідовність застосування аудиторських процедур. У процесі аудиторської перевірки доцільно виділити такі етапи як підготовчий, основний та підсумковий.

У ході підготовчого етапу аудитор планує свою роботу, вибирає процедури і методи збору аудиторських доказів відповідно до мети, які ставить перед ним клієнт. Під час планування здійснюється формування стратегії та тактики аудиту, що дозволяє виокремити особливо важливі його завдання, зменшити трудомісткість не тільки шляхом раціонального розподілу обов'язків між членами аудиторської групи, але і шляхом координації їх роботи, деталізувати бюджет часу за окремими напрямками. У МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» подано рекомендації з планування аудиторської перевірки фінансової звітності [3].

Під час підготовчого етапу аудитор намагається отримати достатньо інформації про стан бізнесу клієнта. Це дозволяє з'ясувати які події можуть здійснювати суттєвий вплив на стан його фінансового обліку. У своїй роботі аудитор повинен керуватися рекомендаціями міжнародного стандарту аудиту 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» [3].

Здійснюючи попереднє обстеження, аудитор враховує вплив макроекономічної ситуації в державі, в регіоні на стан фінансово-господарської діяльності підприємства клієнта.

З метою одержання таких даних аудитор має отримати доступ до різних інформаційних джерел, а саме до статутних документів; протоколів засідань вищого керівництва (ради директорів, зборів акціонерів і т.п.); юридичних документів (контрактів, договорів, угод, судових позовів, наказів, розпоряджень керівництва клієнта); матеріалів

перевірок внутрішніх та зовнішніх контролюючих органів і т.д.

У ході попереднього обстеження клієнта аудитором повинно бути прийняте рішення про можливість укладання договору з клієнтом

Після підписання договору про проведення аудитором розробляється стратегія і тактика перевірки, які ґрунтуються на інформації отримані під час попереднього обстеження клієнта. Документально стратегія відображається у складеному плані, на зміст якого впливає складність поставленого клієнтом завдання, розміри його фінансово-господарської діяльності, наявність пов'язаних сторін, використання ним комп'ютерних інформаційних технологій, необхідність залучення сторонніх фахівців.

Важливим у стратегічному плануванні аудиту є визначення аудиторського ризику та його складових, оцінювання рівня суттєвості помилок знайдених в обліку і звітності клієнта. Згідно стандарту МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» аудиторський ризик визначається трьома чинниками: правильністю ведення фінансового обліку, надійністю системи внутрішнього контролю та ефективністю виконаних аудиторських процедур.

Формуючи стратегію перевірки, аудитору необхідно встановити певний рівень суттєвості помилок за окремими рахунком, статтею фінансової звітності, який вказує на її максимально допустимий розмір. За таких помилок фінансова звітність вважатиметься достовірною, адже не впливатиме на рішення її користувачів. Аудитор оцінює межі суттєвості і базові показники для її визначення на основі свого професійного досвіду. При цьому він керується МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту» [3].

З метою оцінювання рівня суттєвості використовують індуктивний та дедуктивний підходи. При індуктивному підході спочатку встановлюється суттєвість за кожним рахунком, статтею, а потім визначається загальний рівень суттєвості. Використання дедуктивного підходу передбачає встановлення рівня суттєвості в цілому для фінансової звітності, а потім її розподіл між рахунками та статтями. Як правило, середній рівень суттєвості за звітністю не повинен перевищувати п'яти відсотків, а от за статтями може варіювати від одного до десяти відсотків [2].

Рівень суттєвості помилок впливає на формування аудиторської думки та модифікацію аудиторського звіту. Формуючи свою думку, аудитори беруть до уваги значимість статті для користувачів фінансової

звітності. Рівень значимості статті визначається рівнем уваги до неї користувача при прийнятті управлінського рішення.

Аудитор може змінювати розроблений план під час перевірки у разі одержання несподіваних фактів. Інколи це зумовлює потребу у збільшенні кількості аудиторських доказів, застосованих аудиторських процедур, тривалості перевірки і, відповідно, вимагає додаткової оплати. Такі ситуації повинні обговорюватися з керівництвом клієнта. Факт відмови керівництва відображають в аудиторському звіті.

Документальним відображенням тактики аудиту є формування програми. У ній вказують види та обсяги аудиторських процедур та строки їх проведення, які потрібні для виконання плану. Програму можна розглядати як інструкцію для аудиторів-членів групи, як засіб розподілу обов'язків відповідно до складеного плану, що дозволяє координувати роботу усіх учасників аудиторської перевірки, здійснювати перевірку виконаної роботи.

Виконані, відповідно до програми, аудиторські процедури підлягають документуванню. Обсяги, види, склад та зміст робочих документів залежить від професійного судження аудитора. Однак МСА 230 «Документація» вказує на ряд вимог та дає рекомендації щодо оформлення робочих документів [3]:

Під час основного етапу аудитор виконує план, здійснює процедури, які вказані у програмі. Аудитором застосовуються опитування, порівняння, фізична та документальна перевірка, аналітичні процедури. При цьому йому необхідно отримати достатній обсяг аудиторських доказів, щоб з відповідний рівнем впевненості зробити висновок про законність, доцільність, достовірність, своєчасність та повноту відображення у фінансовому обліку та звітності операцій з власникам капіталом.

У процесі аудиту власного капіталу необхідно виконати наступні основні завдання [1,2,4]:

- ознайомитися із статутними документами, особливостями функціонування та видами діяльності підприємства;
- оцінити дотримання чинних нормативно-правих активів щодо операцій з власним капіталом підприємства;
- перевірити порядок відображення в обліку операцій з власним капіталом відповідно до статутних документів та облікової політики;
- вивчити порядок формування статутного капіталу та стан

розрахунків із засновниками за внесками до нього;

- перевірити правильність і обґрунтованість в аналітичному обліку залишків за кожним власником, учасником, акціонером;
- оцінити стан і зміни розмірів резервів та інших видів власного капіталу;
- встановити правильність формування та розподілу прибутку підприємства;
- оцінити ефективності роботи керівного персоналу підприємства з управління капіталом власника.

Статутний капітал перевіряється на предмет законності та своєчасності його утворення, відповідності його розміру законодавству, дотримання порядку зміни його розміру і правильності відображення цих операцій у фінансовому обліку. Так, перевіряти терміни оплати можливо на підставі таких даних: як дата реєстрації підприємства (організації); термін оплати часток (частин) статутного капіталу відповідно до статуту підприємства; наявність на момент перевірки заборгованостей з оплати капіталу.

Основною метою перевірки додаткового капіталу є визначення достовірності його утворення і зміни розмірів. Оскільки додатковий капітал, в основному, складається із сум приросту вартості (переоцінки) основних засобів та інших активів, слід перевірити правильність і законність відображення такої переоцінки в бухгалтерському обліку.

При проведенні аудиту резервного капіталу, який служить джерелом для покриття непередбачених витрат і т. п., необхідно перевірити відповідність його мінімального розміру чинному законодавству і максимального – статутним документам, тобто слід ознайомитися з статутом підприємства.

Важливий об'єкт аудиту – нерозподілений прибуток. Для перевірки достовірності цього об'єкту аудиту, потрібно дослідити правильність відображення показників у статтях Звіту про фінансові результати. А саме треба провести перевірку доходів і витрат, що беруть участь у визначенні всіх видів прибутку.

Отримані в результаті перевірки висновки оформляються у письмовому вигляді у робочих документах і є основою для формування аудиторської думки і підготовки аудиторського звіту.

Література:

1. Адамик О.В. Власний капітал бюджетних установ у процесах уніфікації вітчизняних облікових систем державного сектора економіки до світових стандартів // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Випуск 2 (23).
2. Адамик О.В. Організація обліку виконання бюджету органами Пенсійного фонду України // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 5. – С. 36-42
3. Взиренко С.В., Цукан Л.А. Планування аудиторської перевірки власного капіталу підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2018 №3. С57-60. URL:http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2018/13.pdf (дата звернення 11.04.2019)
4. Колісник Г.М., Слюсаренко В.Є. Аудит: навч. посіб. Ужгород, ДВНЗ «УжНУ», 2015. 296с. URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9340/1/%D0%90%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%2016.06.pdf> (дата звернення 15.04.2019).
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (2016-2017р). URL: <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-2016-2017> (дата звернення 15.04.2019).
6. Фабіянська В.Ю., Арсенюк А.В. Методичні аспекти проведення аудиту власного капіталу. Ефективна економіка: електрон. наук. фахове вид. 2017. №6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5656> (дата звернення: 9.04.2019).
7. Романів С., Будник Л., Саченко С. Судово-економічна експертиза в Україні : її економічна суть та кадрове забезпечення // Інфраструктура ринку. – 2018. – Випуск 23. – С. 343-350